

CHƯƠNG 1

PHƯƠNG PHÁP LUẬN VỀ

NGHIÊN CỨU KHOA HỌC

GIẢNG VIÊN: NGUYỄN THỊ MINH THU

NỘI DUNG

1.1. Một số khái niệm

1.2. Phương pháp nghiên cứu khoa học

1.3. Nội dung cần chú ý khi nghiên cứu khoa học

1.4. Nghiên cứu kinh tế

1.1. Một số khái niệm

1.1.1. Khoa học

1.1.2. Nghiên cứu

1.1.3. Nghiên cứu khoa học

1.1.1. Khoa học (1)

a) Khoa học là gì?

- Là hệ thống các tri thức, các hiểu biết về thế giới khách quan, về quy luật vận động và phát triển của thế giới khách quan
- 2 hệ thống tri thức: Kinh nghiệm và Khoa học

1.1.1. Khoa học (2)

b) Quy luật hình thành và phát triển của khoa học

- Do sự phát kiến ra các tiên đề
- Do sự phân lập các bộ môn khoa học
- Do sự tích hợp các khoa học

1.2. Nghiên cứu? (1)

- NC Là một quá trình có các bước **thu thập và phân tích thông tin** nhằm **gia tăng sự hiểu biết** của chúng ta về một chủ đề hay một vấn đề
- NC luôn kế thừa công trình của người khác
  - Nghiên cứu trong quá khứ tạo điều kiện cho nghiên cứu hiện tại nhưng **KHÔNG ĐƯỢC SAO CHÉP**
  - Có thể được lặp lại nghiên cứu, tổng quát hóa nghiên cứu

1.2. Nghiên cứu? (2)

- Nghiên cứu được thực hiện:
  - Dựa trên các lập luận logic
  - Gắn với lý thuyết và các nghiên cứu trước
- Nghiên cứu là “có thể thực hiện được”
- Nghiên cứu mang lại lợi ích
  - Nghiên cứu cần lấy mục tiêu làm cho xã hội tốt hơn làm mục tiêu tối thượng của người nghiên cứu

1.1.2. Nghiên cứu khoa học

a) NCKH là gì?

- Là **những cái gì chúng ta làm** khi chúng ta có một câu hỏi cần trả lời hoặc một vấn đề cần giải quyết;
- Là **sự tìm kiếm những điều mà khoa học chưa biết**;
- Là **quá trình hoạt động** nhằm hình thành các hiểu biết khoa học để nhận thức thế giới khách quan;
- Là **sự sáng tạo của tri thức**;
- ...

5 câu hỏi quan trọng trong NCKH?

0. Tên đề tài

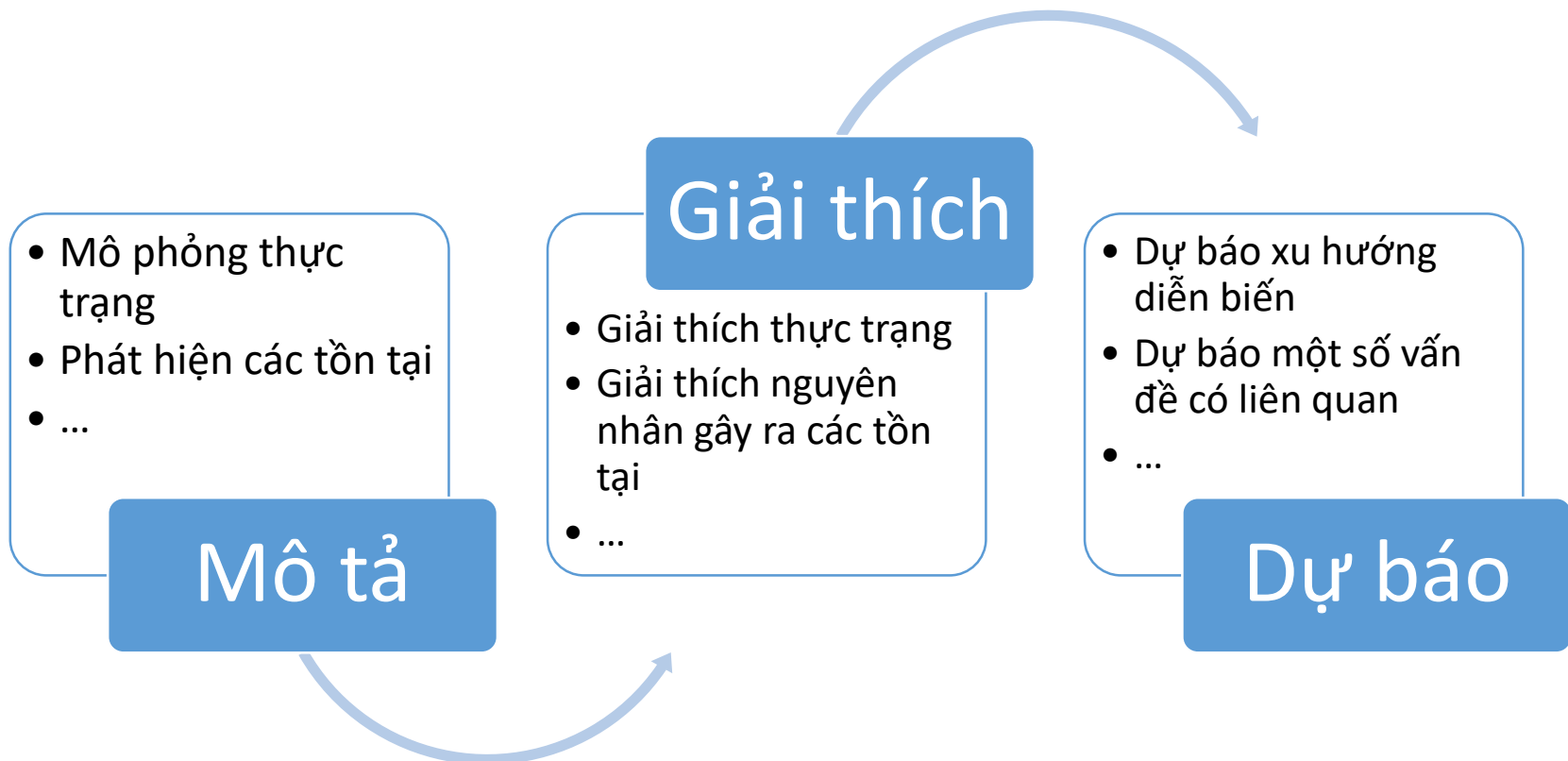
1. Định nghiên cứu cái gì?

2. Phải trả lời câu hỏi nào?

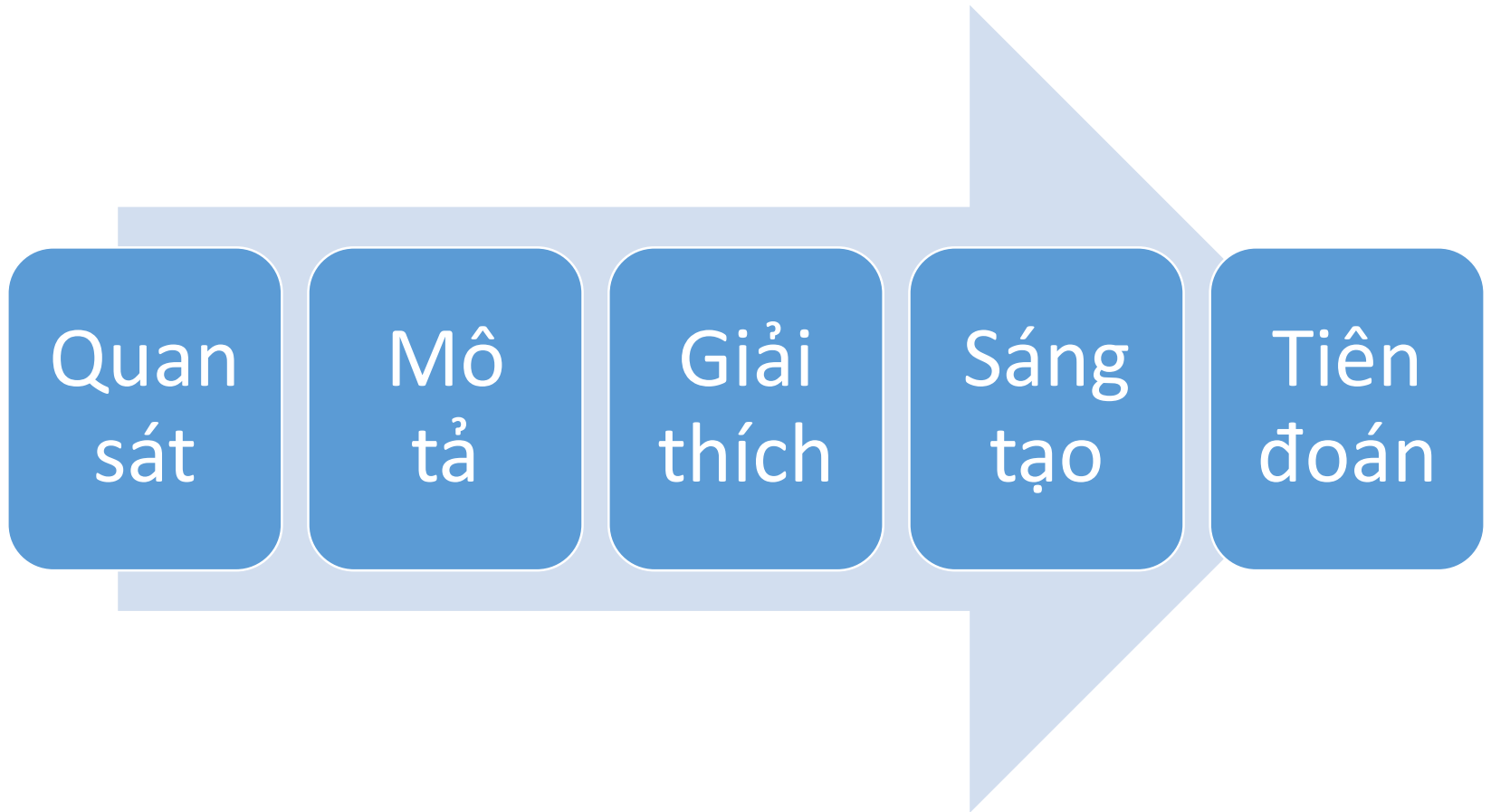
3. Quan điểm ra sao?

4. Sẽ chứng minh quan điểm bằng phương pháp nào?

5. Với phương pháp đó, đưa ra được bằng cứ nào để chứng minh?

b) Chức năng của nghiên cứu khoa học

c) Phân loại nghiên cứu khoa học

Phân theo chức năng:

- NC mô tả: **Hiện trạng**
- NC giải thích: **Nguyên nhân**
- NC giải pháp: **Giải pháp**
- NC dự báo: **Nhìn trước**
- NC sáng tạo: **Phát hiện chưa từng có**

c) Phân loại nghiên cứu khoa học

Phân theo loại hình Nghiên cứu và Triển khai (R&D) gồm:

- Nghiên cứu cơ bản (FR): *Lý thuyết*
- Nghiên cứu ứng dụng (AR): *Vận dụng lý thuyết để mô tả, giải thích, đề xuất*
- Triển khai (D): *Thử nghiệm và nhân rộng*

c) Phân loại nghiên cứu khoa học

Phân theo loại hình Dịch vụ Khoa học và Công nghệ (STS) gồm:

- Nghiên cứu cơ bản (FR): *Lý thuyết*
- Nghiên cứu ứng dụng (AR): *Vận dụng lý thuyết để mô tả, giải thích, đề xuất*
- Triển khai (D): *Thử nghiệm*
- Chuyển giao (T): *Chuyển giao tri thức*
- Phát triển công nghệ (TD): *Phát triển vào sản xuất*

1.2.2. Phương pháp nghiên cứu khoa học

- PP NCKH là tập hợp tất cả những biện pháp, cách thức và kỹ năng để nhận thức sự vật hiện tượng.
- PP NCKH gồm:
  - Tiếp cận
  - Thu thập & xử lý số liệu/thông tin
  - Phân tích số liệu nghiên cứu khoa học
  - Trình bày một NCKH

Tại sao cần nghiên cứu khoa học?

- Để biết các phương pháp khoa học
- Để có thể lựa chọn và áp dụng các phương pháp khoa học
- Để có thể đánh giá các nghiên cứu (mình - người khác)
- Để tìm ra các biện pháp, giải pháp, khuyến nghị chính sách, dự báo...
- ...

1.3. Nội dung cần chú ý khi NCKH (1)

• Tổng quát

- Ngôn ngữ trong nghiên cứu
  - Đối tượng khác nhau đòi hỏi PP viết khác nhau, ngôn ngữ sử dụng khác nhau
- Triết lý của NC (định nghĩa, khái niệm)
  - Các NC đúng nghĩa đều có phần tổng quan, trong đó nêu các khái niệm, định nghĩa, phân loại,...
- “Đạo đức” trong NC:
  - Thu thập số liệu, viết, tổng quan,...
- Đánh giá NC:
  - Tự đánh giá NC của mình

1.3. Nội dung cần chú ý khi NCKH (2)

• **Cụ thể**

- Nguồn lực (thời gian, nhân sự, kinh phí,..)
- Mục đích
- Hạn chế về kỹ thuật/kỹ năng
- Hướng và khả năng phân tích
- Rủi ro

1.3. Nội dung cần chú ý khi NCKH (3)

Các phẩm chất quan trọng trong NCKH?

1. Đúng và trung thực

2. Mới

3. Hay

...

1.4. Nghiên cứu kinh tế (1)

Câu hỏi đặt ra:

- Tại sao giá lợn hơi tại Việt Nam giảm sâu và kéo dài?
- Tại sao giá ô tô ở Việt Nam lại cao hơn so với nhiều nước?
- Thay đổi chính sách tỷ giá có ảnh hưởng như thế nào đối với hạt động xuất nhập khẩu?
- Việt Nam cần làm gì để tăng khả năng cạnh tranh trong bối cảnh hội nhập?
- Tiêu dùng túi nilon như hiện nay có tác động như thế nào đến tính bền vững về TN – KT – XH?
- ...

1.4. Nghiên cứu kinh tế (2)

- **Khoa học kinh tế:**

- Sản xuất cái gì? Sản xuất ntn? Sản xuất cho ai?
- Sự ra đời của thị trường (Cung – Cầu)
- NC và giải thích hành vi của con người trong bối cảnh nguồn lực khan hiếm và có hạn
- NC các vấn đề phát triển kinh tế trong mối quan hệ tương tác với các vấn đề xã hội

1.4. Nghiên cứu kinh tế (3)

- NCKT là **quá trình thu thập thông tin, dữ liệu, chứng cứ, vận dụng các kiến thức và công cụ phân tích xử lý thông tin dữ liệu >>> Để hiểu biết về vai trò và hành vi của cá nhân đến tập thể, của cấp vi mô đến vĩ mô trong ra các quyết định kinh tế ở một bối cảnh KT – XH cụ thể.**

Hết